

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΤΟΜΕΣ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ - ΠΑΙΔΕΙΑ - ΠΑΤΡΙΔΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Χ. Γ. Κ. : Τα παιδιά θέλουν τους γονείς τους...	75
Σεβ. Μητρ. Νικοπόλεως κ.κ. Μελέτιος: Ζούμε σε Κοινωνία πατροκτονική...	77
Γ. Μποζώνης: Ψόγος και έπαινος της ελληνικής	78
Ιουστίνος Δ. Μαρμαρινός, αρχμ.: Θρησκευτική αγωγή και κοινωνική ευθύνη κατά τον Ι. Σκαλτσούνη	81
Ηλ. Σκόνδρας: Γ. Δροσίνης: Κορυφαίος ποιητής, πεζογράφος και ακαδημαϊκός	84
Νικ. Σπ. Βούλγαρης: Μηνύματα από το Μεσολόγγι: Δημιουργία και Προσφορά (Β')	87
Χριστόδ. Γ. Κωνσταντόπουλος, αρχμ.: Ο απ. Παύλος και η φιλοσοφία των Στωικών	89
Θέσεις και Προβληματισμοί: Παγκόσμια ακαδημαϊκή κίνηση για το Σκοπιανό - Χρεωκοπία δυτικού μοντέλου - Αναγκαία η κοινή συνεργασία των χωρών	91
Stephen G. Miller: Διάσημος Αμερικανός καθηγητής ξεσκεπάζει τους πλαστογράφους	92

«ὄν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος
ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων» (Ψαλμ. μα΄, 2)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΤΟΜΕΣ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ - ΠΑΙΔΕΙΑ - ΠΑΤΡΙΔΑ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ – ΕΚΔΟΤΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ «ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ»
ΣΥΛΛΟΓΟΥ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ»

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ

Χριστ. Γ. Κωνσταντόπουλος
Συντάσσεται από επιτροπή

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

1) ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ «ΑΠ. ΠΑΥΛΟΣ»
ΙΣΘΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ, Τ.Κ. 20100
Τηλ.: 27410-29663 & 6932-659820
FAX: 27410-75727

2) ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ»
ΓΕΛΩΝΟΣ 9, Τ.Κ. 11521 ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 210-6443294

Τύποις: Paper Graph

Συνδρομές υποστηρικτών γίνονται δεκτές.

(ΠΕΡΙΟΔΟΣ Α΄ 1989 – 1998, τ. 100)

ΕΤΟΣ 1ο - ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β΄ • ΤΕΥΧΟΣ 4ο (104ο) • ΙΟΥΝΙΟΣ 2009

ΑΠΟΓΕΙΩΣΗ

Κάτω στη γη, εδώ μέσα μας
αρχίζει ο δρόμος για τον ουρανό...

Αν θές να υψωθείς λίγο πιο πάνω
με της ψυχής σου τα φτερά,
βασιλικά φτερά, γερά φτερά,
θα πρέπει απ' τη γη να ξεκινήσεις.
Γυαλιά, εδώ, λάσπες κι αγκάθια θα πατήσεις:
κάτ' από λιόπυρα ή κόντρα στο βοριά...
Κορφές δεν ξέρω δίχως μόχτου ανηφοριά.
Ύψη δεν ξέρω δίχως κόπους ν' ανεβαίνουν-
ξεκούραστα
μονάχα
κατεβαίνουν...

Με Σάντζους κι Αχαμνούς...
ναι, ναι αυτά κι άλλα πολλά:
Αγέρων μύλοι...
Αιθέρια αρώματα... μορφές των λογισμών...
Μια, δυο και τρεις σκληρά θα σκιαμαχήσεις.

Θα πέσεις
-μια, και δυο, και τρεις-
μα πιο καλός θα σηκωθείς
και πάν' απ' τα μουντά-χάλκινα νέφη του κλοιού
θα υψωθείς.
Ώστε, πορεία σε ηλιόπυρα· ή κόντρα-φάτσα στο
βοριά
κι ανηφοριά σ' ανηφοριά...

- Φτερά -
π' αχ! μένουν μουνδιασμένα.
Πρέπει... και πρέπει... πόσα πρέπει! Ρώτα εμένα.
Κόντρα λοιπόν και φάτσα στο βοριά
κι εμπρός
κι επάνω...
Εξάισιο θάνατ' όραμα, εξάισιο θάν'
κει πάνω...

Στέφανος Μπολέτσης
«Ακτίνες», 1956

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΤΟΜΕΣ

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ - ΠΑΙΔΕΙΑ - ΠΑΤΡΙΔΑ

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΘΕΛΟΥΝ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΤΟΥΣ...

Ένας σεβαστός αριθμός γονέων είτε της εφηβικής ηλικίας επισκέπτονται κατά διαστήματα κάποιον ψυχολόγο. Στις μέρες μας οι ψυχολόγοι και οι ψυχίατροι έχουν πληθυνθεί. Πέφτουν στην αντίληψή μας και περιπτώσεις γονέων που συζητούν μεταξύ τους τις προβληματικές συμπεριφορές των παιδιών τους. Οι εξοικειωμένοι με ψυχολόγους συνιστούν σε φίλους γονείς τη μετάβασή τους σε ψυχολόγο για τη σωστή αντιμετώπιση των προβλημάτων των παιδιών τους. Στο γεγονός αυτό νομίζουμε ότι οφείλεται και η έκδοση αρκετών συγγραφικών έργων με αναφορά σε ψυχολογικά θέματα.

Στην αρχή του τρέχοντος έτους κυκλοφορήθηκε ένα βιβλίο με τον εντυπωσιακό τίτλο «Τα παιδιά δεν θέλουν ψυχολόγο. Γονείς θέλουν - Εμπιστευτική επιστολή σε γονείς που σκέφτονται». Συγγραφέας είναι ο κ. Ν. Σιδέρης, Ψυχολόγος - Ψυχίατρος. Η αθηναϊκή εφημερίδα «Η Καθημερινή» στις 12 Απριλίου δημοσίευσε εκτενές ρεπορτάζ παρουσιάζοντας το έργο του κ. Ν. Σιδέρη. Τόσο το νέο βιβλίο όσο και η παρουσίασή του έκαναν σε πολλούς γονείς μεγάλη εντύπωση.

Ο τρόπος με τον οποίο διαπραγμα-

τεύεται το θέμα του ο κ. Ν. Σιδέρης έχει προκαλέσει ποικίλα σχόλια. Σημειώνουμε προκαταβολικά ότι ο συγγραφέας Ν.Σ. με τον τίτλο του βιβλίου «Τα παιδιά δεν θέλουν ψυχολόγο. Γονείς θέλουν» διόλου δεν υποτιμά την επιστήμη του, ούτε την άσκηση του επαγγέλματός του εκλαμβάνει δευτερεύουσας σημασίας. Η επιστημονική του εμπειρία και μόνον τον οδηγεί στα συμπεράσματά του.

Ο κ. Ν. Σιδέρης, τεκμηριώνοντας τις απόψεις του, διατυπώνει σε γενικές γραμμές: «Τελευταία όλο και συχνότερα με πλησιάζουν γονείς και μου λένε: 'Έχω κάποια προβλήματα με το παιδί, να το φέρω να το δείτε;'. Κάνοντας μια σύντομη κουβέντα μαζί τους έβγαζα το συμπέρασμα ότι εννέα στις δέκα φορές δεν χρειαζόταν το παιδί ψυχολόγο, αλλά οι γονείς είχαν ανάγκη από συμβουλές. Η παρατήρηση του φαινομένου και η αντίδραση των ανθρώπων σε αυτά που τους έλεγα, ότι δηλαδή το παιδί δεν θέλει ψυχολόγο αλλά θέλει τους γονείς του, με έκανε να ασχοληθώ πρόσφατα με τη συγγραφή αυτού του έργου.»

Η άποψη του κ. Ν. Σιδέρη αναφορικά προς τους γονείς που τρέχουν αβασάνιστα σε ψυχολόγους για το παιδί τους είναι ότι «οι ίδιοι δεν ξέρουν τι να

κάνουν και δεν διαθέτουν διανοητική και συναισθηματική επάρκεια για να σταθούν απέναντι στο παιδί σαν γονείς». Η αμηχανία των γονέων, που δημιουργείται από άγνοια των ενδεδειγμένων τρόπων διαπαιδαγώγησης από μέρους των, διατρέχει δυστυχώς σήμερα ολόκληρη την ελληνική κοινωνία. Αυτό μαρτυρεί πως δεν υπάρχουν γονείς με επαρκές ενδιαφέρον για τη σωστή διάπλαση της ψυχής του παιδιού τους, ώστε αυτοί οι ίδιοι να δίνουν τις λύσεις και τις απαντήσεις στα εκάστοτε αναφυόμενα διλήμματα και προβλήματά τους. Δεν έχουμε σήμερα το ενδιαφέρον εκείνων των γονιών που πίστευαν ότι υπεύθυνοι για την πορεία του παιδιού τους είναι κατά βάση αυτοί οι ίδιοι. Και προφανώς δεν μπορούμε να κλείνουμε τα μάτια μπροστά σ' αυτό το λυπηρό φαινόμενο.

Η ελληνική οικογένεια παλαιότερα, πέρα από την προσπάθεια για την επιβίωση και την ανατροφή των παιδιών, έδινε και πνευματική διαπαιδαγώγηση. Σ' εκείνο το οικογενειακό περιβάλλον υπήρχε και εκαλλιεργείτο με κατάλληλο τρόπο η «νοηματοδότηση του κόσμου», όπως σημειώνει και ο κ. Ν. Σιδέρης. Μέσα από τις συζητήσεις και τη στάση της οικογένειας διδασκόταν ένας αληθινός τρόπος ζωής και εκαλλιεργείτο ένα σύστημα αξιών που χρησίμευε στα παιδιά σαν οδηγός για την κοινωνική τους συμβίωση.

Περιληπτικά η βασική απάντηση που δίνει για την αντιμετώπιση των ψυχολογικών προβλημάτων των παιδιών ο κ. Ν. Σιδέρης είναι: «Ένα

παιδί δεν χορταίνει με ύλη, χορταίνει με αγάπη... Η αγάπη είναι το κοινό νόμισμα στο οποίο μετατρέπονται τα πάντα στην εμπειρία του παιδιού... Και εκτός από αγάπη χρειάζονται και κανόνες. Τα παιδιά πρέπει να ξέρουν ότι στη ζωή δεν είναι χύμα τα πράγματα. Όλες οι διαδικασίες διέπονται από κάποιους κανόνες. Άλλοτε ευχάριστους και άλλοτε δυσάρεστους.»

• • •

Μορφωμένοι γονείς, με σοβαρή σκέψη, με δίψα της αλήθειας και με ζωή βιωματικά χριστιανική, μας δίνουν την απάντηση στο θέμα μας: Βρίσκουν ότι οι οδηγίες του ψυχολόγου κ. Ν. Σιδέρη είναι μεν καλές αλλά όχι επαρκείς και αποτελεσματικές. Πρωτεύει βέβαια η καλώς νοούμενη αγάπη των γονέων προς τα παιδιά, που συνακόλουθό της έχει τη διαφώτισή τους από τους γονείς με βάση συγκεκριμένους κανόνες συμπεριφοράς. Αλλά, ερωτάται: Πώς εννοούν οι άνθρωποι της εποχής μας την έννοια της αγάπης; Είναι βέβαιο ότι δίνονται διάφορες απαντήσεις, ανάλογα με την αντίληψη που έχει σχηματίσει καθένας για το νόημα της ζωής. Και είναι επόμενο ότι από το νόημα που δίνει καθένας στην αγάπη να εξαρτάται και να απορρέει το περιεχόμενο των κανόνων που πρέπει να ρυθμίζουν τις σχέσεις γονέων και παιδιών. Είναι π.χ. ο γονιός άνθρωπος που έχει θρησκευτική θεμελίωση στη ζωή του; Τότε, το νόημα της αγάπης το εκλαμβάνει σύμφωνα με το πώς διδάσκει την αγάπη το ι. Ευαγγέλιο. Είναι άνθρωπος κοσμικός, χωρίς σχέση με την

(συνέχεια στη σελ. 80)

ΖΟΥΜΕ ΣΕ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΠΑΤΡΟΚΤΟΝΙΚΗ

του Σεβ. Μητροπολίτου Νικοπόλεως

κ.κ. Μελετίου

...Σήμερα ζούμε σε μια κοινωνία πατροκτονική. Ο πατέρας απαγορεύεται να είναι πατέρας • και ακόμη πιο πολύ απαγορεύεται να θέλει να είναι πατέρας. Και αυτός ο δυστυχής παίρνει το σύνθημα σαν τάχα σημείο προόδου • και από το φόβο μη και φερθή στο παιδί του αυστηρά, σαν τους παλαιούς μπαμπάδες, γίνεται λίγο σα-χλαμάρας • και κάνει στα παιδιά του τον φίλο! Μα τα παιδιά, και ιδίως οι έφηβοι, δεν τον θέλουν φίλο! Φίλους βρίσκουν. Εύκολα. Και άνετα!... Πατέρα θέλουν, να τα μυσταγωγήσει στην ζωή, να τους δώσει να καταλάβουν σωστά, τι είναι η ζωή.

Η σημερινή οικογένεια δεν παραδίνει τίποτε! Το αίτημα φροντίδας των γονιών για τα παιδιά τους στον σύγχρονο κόσμο περιορίζεται στην διατροφή, στις σπουδές, στην υγεία, και στην επαγγελματική αποκατάσταση.

Τραγική η εποχή μας. Ζητεί από τα παιδιά να εξελίσσονται από βιολογική και νομική πλευρά, όσο το δυνατό πιο γρήγορα και αποδοτικά... Πώς να εξελιχθή το παιδί σωστά, όταν ο πατέρας, αντί να εμπιστευθεί στο παιδί του, εφόδιο για την ζωή του, την πίστη στον Χριστό, απλά του εμπιστεύεται την πιστωτική του κάρτα; Και δείχνει έτσι στο παιδί του μυαλά πιο παιδικά από ό,τι έχει εκείνο; Αλλά και τι να του παραδώσει, όταν ο ίδιος δεν έχει τίποτα;

Αυτές και άλλες χειρότερες σύγχρονες αντιλήψεις έκαμαν την κοινωνία της εποχής μας πατροκτονική. Την κάνουν και σκοτώνει την αυθεντία του πατέρα στο σπίτι του, στα παιδιά του.

Και ήλθαν τα επεισόδια του περασμένου Δεκέμβρη. Και να οι νέοι, οι έφηβοι της πρώιμης εφηβικής ηλικίας, σε επανάσταση! Φωνάζουν. Ουρλιάζουν. Σπάζουν τζάμια. Καίνε μαγαζιά! Και ξεσηκώνεται η «εχέφρων» κοινωνία! -Τα παλιόπαιδα! Που δεν σέβονται τίποτε!...

Μα για σταθείτε, αδελφοί! Γιατί φωνάζε-

τε; Πώς προέκυψαν αυτά τα εκδηλώματα; Έτσι ξαφνικά; Τι φταίνε τα παιδιά; Να είμαστε δίκαιοι: Τα γέννησε μια κοινωνία που διδάσκει, ότι ο άνθρωπος έρχεται από το τίποτε • και πηγαίνει στο πουθενά!... Με τέτοια φιλοσοφία, τι περιμένετε να έκαναν;

Οι κραυγές των παιδιών, που καίνε και σπάνε, πρέπει να διαβάζονται από εμάς όχι σαν απειλή που δεν είναι, αλλά σαν ικεσία. Οι αταξίες τους είναι κραυγές που λένε: Ασχοληθήτε μαζί μας σωστά. Το έχουμε ανάγκη.

Λέγει ένας σύγχρονος ποιητής – τροβαδούρος της ανθρωπιάς:

«Το ξέρω, πως όλα χάθηκαν τώρα.

Το ξέρω, το κάστρο σου έχει καεί.

Το ξέρω, πως ψάχνεις μια άγνωστη χώρα, μια χώρα καινούργια, που κρύβεται εκεί, μετά το σκοτάδι, μετά την σιωπή!... Και όπως πάλι ανοίγει η παλιά πληγή, ο θυμός σε πνίγει για τα χρόνια, που έχουν πια χαθεί». (Νίκος Πορτοκάλογλου)

Εμάς, τότε θα μας πνίξει ο άγιος αυτός θυμός για τα χρόνια που έχουν χαθή; Πρέπει να μας πνίξη! Αλλοίμονο, αν δεν μας πνίξη! Λέει ένας σοφός πρόγονός μας, ο μεγάλος φιλόσοφος Πλάτων: «Ο άνθρωπος που δεν έχει διάθεση να κάμει κάτι για τις ιδέες του, δείχνει ένα από τα δύο: ή ότι οι ιδέες του δεν αξίζουν δεκάρα • ή ότι ο ίδιος δεν αξίζει δεκάρα».

Κάτι δεν πάει καλά. Κάτι πρέπει να κάμωμε! Ασφαλώς. Η συνειδητοποίηση του προβλήματος είναι δείγμα γνησιότητας. Και βούληση για αγώνα για ορθοπόδηση. Είναι ζήλος αποστολικός, φρόνημα αποστολικό...

(Απόσπασμα Ομιλίας του Σεβ. κ. Μελετίου την Κυριακή της Ορθοδοξίας 26-2-09 στον ι. Ναό Αγ. Διονυσίου Αρεοπαγίτου Αθηνών παρουσία του Προέδρου της Δημοκρατίας και του Μακ. Αρχιεπισκόπου Αθηνών κ.κ. Ιερωνύμου).

ΨΟΓΟΣ ΚΑΙ ΕΠΑΙΝΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

του **Γεωργίου Μποζώνη**,
Προέδρου των Όμοτίμων Καθηγητών
του Παν/μίου Αθηνών

Η γλώσσα αποτελεί τό μέσον επικοινωνίας των ζώντων οργανισμών. Είναι και αυτή έμβιο όν και έχει τά γνωρίσματα της αναπτύξεως, της παθογενείας, της άκμης και παρακμής, του γήρατος και του θανάτου. Γι' αυτό άλλωστε κάνομε λόγο για ζώσες και νεκρές γλώσσες.

Η γλώσσα δέν είναι αποκλειστικό προνόμιο του ανθρώπου. Όλα τα έμβια όντα έχουν σταθερούς τρόπους επικοινωνίας, πού δηλώνουν την γέννηση, την αναγκαιότητα της τροφής, του πολλαπλασιασμού του είδους, την επίσήμανση του κινδύνου, τις δυνατότητες φυγής. Όμως ή σημειολογία περιορίζεται στην έπιβίωση των έμβιων όντων.

Ό άνθρωπος κατά πολύ διαφέρει από τά λοιπά έμβια όντα, διότι ή γλώσσα του εκφράζει φωνήματα, σχηματίζει λέξεις, διατυπώνει προτάσεις και διανοήματα, ανταποκρίνεται προς τις άξίες και τά έπιτεύγματα του πολιτισμού, αποτελεί τό κάτοπτρο του προσωπικού και κοινωνικού βίου, σχετίζεται μέ την συναισθηματική και βουλευτική συμπεριφορά του ανθρώπου. Ό λόγος δέν μένει έγκλειστος στο κρανίο, άλλ' έξέρχεται ως λόγος

προφορικός και λόγος γραπτός. Συναντά τον άλλον και αποβαίνει διά+λόγος, δηλαδή ανταλλαγή σκέψεων, συμβίωση συναισθημάτων, χάραξη κοινών σκοπών, συνεργασία, δημιουργικότητα.

Όμως πέρα από την άξία και τις πολιτιστικές δυνατότητες της έλληνικής τίθεται ό προβληματισμός μιας συγχρόνου έλληνικής, δήθεν «δημοτικής», πού φθείρεται, αλλοιώνεται και ποδοπατείται. Υπό τό έπιχείρημα ότι ή γλώσσα εξελίσσεται προβάλλει μία «νεωτερίζουσα καθαρεύουσα», ή όποία μέ έχθρότητα αποβάλλει ιστορικούς και καθιερωμένους τύπους. Άσεβει, αυθαίρετεί και άγνοεί τό γλωσσικό βάθος και την λειτουργικότητα της έλληνικής. Δέν πρόκειται για την φυσιολογική μεταβολή, πού υφίσταται μία γλώσσα, μέ τάσεις προς **απόκλιση** από τό παραδεδομένο, αλλά για **πρόθεση** πού μεταβάλλει την φυσιολογία σε αυθαίρεσία.

Ο Καβάφης περίμενε τούς βαρβάρους να δώσουν κάποια λύση, άλλ' οί βάρβαροι

ἦλθαν· ἔπιασαν τό ραδιόφωνο, τίς τηλεοράσεις, τίς ἐφημερίδες, τόν ἔντυπο λόγο... Παραβιάζουν κανόνες προφορᾶς, συντάξεως, καταλήξεων, πού εἶναι γενικεύσεις ἀπό τήν ἴδια τήν λειτουργικότητα τῆς γλώσσας. Καταργοῦν τήν τρίτη κλίση, πού εἶναι ἔκφραση ὑψηλῆς διανοήσεως καί ἐκφραστικῆς ποικιλίας. Ἔτσι διαβάζετε «ὁ ἐξαφανισθέντας», «ἄφησε συγγραφικό ἔργο **πλήρη** ζωῆς», «**ἀσθενοί** ἄνεμοι», «**ἡ ἐφημερεύων** γιατρός», «**ἀρρώστια κοκκάλων**». Ὁ ἀναδιπλασιασμός τῶν ρημάτων καθαίρεται ὡς ἔγκλημα. Γράφουν: «ἔχουν **ἀπάγει**», «εἴμαστε **συνδεμένοι**», «**ἐγκριμένο** βιβλίο», «**καταγόντας** ἓνα ἀκόμα θρίαμβο». Ζητοῦν αὕξηση στούς μισθοῦς των, ἀλλά καταδιώκουν τήν αὕξηση τῶν ρημάτων. Διαβάζετε: «κλάπκε», «ἐπιλέχτηκε», «δικαιοῦτο», «διένυσε», «**ἐξέλειψαν** οἱ λόγοι», «ἐμφορούταν». Ἀπαιτεῖται ἰδιαίτερη μελέτη γιά τήν κακοποίηση τῶν γενῶν. Ἔτσι διαβάζετε: «**ὁ** δίφθογγος», «**ὁ** ψῆφος», «**ὁ** σορός τοῦ ἐκλιπόντα», «πολλοὺς ράβδους χρυσοῦ». Χρησιμοποιοῦν ἀνύπαρκτες λέξεις. Ποῦ ἄλλοῦ; Στά βιβλία τῆς γραμματικῆς. Διαβάζετε: «οἱ γλυκοί», «τό δάκρυο». Ὁ νοῦς ἔχει πληθυντικό «τά κεφάλια»! Ἄλλοτε οἱ ἐκφωνηταί ἀγνοοῦν τό νόημα ἢ τήν χρήση τῶν λέξεων: «Καί τώρα θά ἔχουμε συνέντευξη μέ τόν **ἀείμνηστο**...». «Θέλω νά γίνω ἐπιστήμονας τῆς δικῆς σας **ὑποστάθμης**». «Οἱ φοιτήτριες **ἀνεξαρτήτου** ἡλικίας βγῆκαν ἐκτός

ἐαυτοῦ». «Οἱ κατασκηνωτές τό πρωί κάνουν ἔπαρση τῆς σημαίας καί τό ἀπόγευμα **ἀναστολή** τῆς σημαίας». Ἐπίσης διαβάζομε: «Τό **ὄροπέδιο** τῆς Ἀπικῆς», «**ἡ δεντροφύτεψη** τοῦ **Αἰγαλέου**», «καί οἱ πολεμικές ἐπιχειρήσεις στήν **Κοντινή** Ἀνατολή». Ἀπό ὀρολογία εἶναι Πλάτωνα καί ἀπό γεωγραφία εἶναι Στράβωνες!

Εἶναι καιρός οἱ ἐχέφρονες ν' ἀγωνισθοῦμε. Ν' ἀγαπήσωμε καί νά σεβασθοῦμε τήν γλώσσα μας. Ἄλλο σημαίνει βιολογική μεταβολή καί ἄλλο κακοποίηση καί παρακμή. Λαός πού δέν ἔχει γλώσσα δέν ἔχει μέλλον. Κοινωνία πού ἀρνεῖται τήν γλώσσα τῆς ἀναιρεῖ τόν ἑαυτό της. Ὅταν περιφρονῇ τήν γλώσσα, καταδικάζει τόν στοχασμό. Μᾶς θέλουν νά μή σκεπώμεθα. Νά θεωροῦμε ἀληθινά αὐτά πού μᾶς λένε αὐτοί. Πρέπει νά σωθῇ ἡ γλώσσα μας, γιά νά σωθῇ ἡ ὕπαρξή μας, ἡ ἱστορία, ἡ ὀρθοδοξία, ἡ ἐλληνικότητά μας. Οἱ ξένοι μαθαίνουν τήν ἐλληνική καί τήν θαυμάζουν. Ἰσπανοί εὐρωβουλευταί εἰσηγήθησαν στήν Εὐρωπαϊκή Ἑνωση τήν διδασκαλία τῆς ἐλληνικῆς, πού εἶναι ἡ μπτέρα τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν καί φορέας τοῦ πολιτισμοῦ καί τῶν ἀξιών.

Κατά τήν ἐξελεγκτική της πορεία ξεκινᾷ ἀπό τόν Ὅμηρο, τοὺς λυρικούς ποιητάς, προχωρεῖ μέ τήν τραγωδία, τόν πεζό λόγο τῶν ἱστορικῶν, τῶν φιλοσόφων καί τῶν ρητόρων, συνεχίζει ὡς κοινή ἐλληνική καί φθάνει ὡς τίς ἡμέρες μας. Κατά τήν διαδρομή τῶν αἰώνων ἔχει τά ἴδια χαρακτηριστικά. Προκαλεῖ καί ἀναπτύσσει τήν διάνοια,

καλλιέργει τό συναίσθημα, έμβαθύνει στον προβληματισμό του προσώπου, της ζωής και της κοινωνίας. Είναι ή γλώσσα της ακριβολογίας, της έπιστήμης, της φιλοσοφίας και της λογοτεχνίας. Συνεχώς αναζητεί τό κάλλος της εκφράσεως, τό ύφος, την μορφή που ανταποκρίνεται στο ψυχικό περιεχόμενο «*θεός μορφήν έπεσι στέφει*», αναφωνεί ό Όμηρος. Ή λέξη ένδύεται την θεϊκότητα, που είναι μοναδική και ανεπανάληπτη.

Αυτός είναι ό λόγος που ό Humboldt ίδρυσε τό κλασσικό σχολείο κι έμεις τό καταργήσαμε. Αυτός είναι ό λόγος

που ό Hegel έπίστευε ότι ή έλληνική αναπτύσσει την διάνοια και καλλιέργει τό συναίσθημα. Στο ήλεκτρονικό πρόγραμμα «Ίβυκος» έχουν αποθησαυρισθ ή εκατομμύρια λέξεις. Τό ήλεκτρονικό πρόγραμμα της Apple έτοιμάζει πρόγραμμα διδασκαλίας της έλληνικής, διότι ή γλώσσα αυτή έχει βάθος, λεκτικό πλούτο και διαθέτει άπεριόριστες δυνατότητες διατυπώσεως των έπιστημονικών διερευνήσεων.

Είναι καιρός ή σιωπηλή επανάσταση νά γίνη ευγλωπη, άσυμβίβαστη, άγωνιστική.

(συνέχεια από τη σελ. 76)

Εκκλησία; Τότε, εντελώς διαφορετικά εκλαμβάνει το νόημα της αγάπης και επομένως διαφορετικό περιεχόμενο θα έχουν και οι κανόνες που πρέπει να ρυθμίζουν τις σχέσεις γονέων και παιδιών. Και το πρόβλημα αυτό του διαφορετικού τρόπου ζωής είναι το ίδιο με το πρόβλημα του, τι περιεχόμενο δίνουμε στην έννοια της νοηματοδότησης του κόσμου. Ποια έννοια, ποιο σκοπό έχει η ζωή του ανθρώπου στη γη; Ο κ. Ν. Σιδέρης δεν μας εξηγεί, πώς αντιλαμβάνεται και ποιο περιεχόμενο δίνει σ' αυτή τη βασική έννοια. Ποια τα στοιχεία της; Και, κατ' επέκτασιν, ποια η κοσμοθεωρία και η βιοθεωρία του Έλληνα ορθοδόξου με βάση αυτήν την απάντηση;

• • •

Πάνω απ' όλα, ως το πλέον αποτελεσματικό στέκεται το παράδειγμα και η εποικοδομητική

διδασχ των γονέων προς τα παιδιά. Οι γονείς με λόγο και με πράξη πρέπει να ενσταλάζουν στην ψυχή των παιδιών τους το χριστιανικό πιστεύω, αυτό που περικλείει τα χριστιανικά ιδανικά: τα ιδανικά της πίστης στη λύτρωση που δίνει ο Χριστός με το αίμα Του, της αγάπης του Χριστού, που δίδαξε στον άνθρωπο συναφώς με τη μεταφυσική του διάσταση και του πνευματικού αγώνα κατά των εφαιμάτων παθών. Επίσης και της προσπάθειας για την εμπέδωση των χριστιανικών αρχών στην κοινωνία. Συμπερασματικά, η ορθή και επιμελημένη καθοδήγηση των παιδιών από τους γονείς περιφρουρεί τη ζωή τους σε βαθμό τέτοιο που να μην έχουν ανάγκη να καταφεύγουν σε ψυχολόγους. Τα παιδιά, ιδίως στην εποχή μας, έχουν ανάγκη από φωτισμένους γονείς με αγρύπνια συνειδήσεως.

Χ.Γ.Κ.

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ ΚΑΤΑ ΤΟΝ Ι. ΣΚΑΛΤΣΟΥΝΗ

του **Αρχιμ. Ιουστ. Δ. Μαρμαρινού,**
Θεολόγου - Φιλολόγου

Με προμετωπίδα την προτροπή του Απ. Παύλου «Οι πατέρες εκτρέφετε τα τέκνα υμών εν παιδεία και νουθεσία Κυρίου» (Εφεσ. 6, 4) ο διαπρεπής συγγραφέας και χριστιανός διανοητής Ιωάννης Σκαλτσούνης απευθύνεται πριν 130 χρόνια, το 1879, προς πολυπληθές ακροατήριο φιλολογικού συλλόγου της Τεργέστης με θέμα Το Θρησκευτικόν Συναίσθημα και το Κοινωνικόν Καθήκον¹.

Το περιεχόμενο της ομιλίας του, το οποίο φαντάζει και σήμερα τόσο επίκαιρο, αποτελεί έκφραση των ισχυρών ανησυχιών και δυναμικών προτάσεων του συγγραφέα για την πνευματική αναβάθμιση και πρόοδο της κοινωνίας, ιδιαίτερα της ελληνικής, οι οποίες μόνο μέσω της παιδείας μπορούν να υλοποιηθούν.

Σκοπός του ανθρώπου, έλεγε, καθώς και της κοινωνίας είναι η επίτευξη της ευτυχίας και ευδαιμονίας σε προσωπικό, οικογενειακό και κοινωνικό επίπεδο. Όμως ούτε ο πλούτος, ούτε η κοινωνική θέση, ούτε η εκμάθηση των γραμμάτων, ούτε η ενδοξότητα των προγόνων είναι ικανά να εξασφαλίσουν την ευτυχία μέσα στην οικογένεια, αν δεν υπάρχουν οι αρετές της αγάπης, του αμοιβαίου σεβασμού και της σωφροσύνης μεταξύ των μελών².

Πάρτε, έλεγε, μία πολιτεία και εφαρμόστε το τελειότερο πολιτειακό σύστημα, θεσπίστε άριστους νόμους· κανένα σπουδαίο αποτέλεσμα δε θα μπορέσετε να επιτύχετε αν κυβερνώντες και κυβερνώμενοι δεν εμφορούνται κατά τις πράξεις τους από τις αρχές της ηθικής και του κοινωνικού καθήκοντος³. Σε περιόδους εκλογών ο νόμος θα

χορηγεί στον πολίτη το δικαίωμα της ελεύθερης εκλογής προσώπων, αλλά δεν μπορεί να τον ακολουθήσει στην ενάσκηση του εκλογικού δικαιώματος, τον οδηγεί μπροστά στην κάλπη και τον αφήνει ελεύθερο να αποφασίσει με την συνείδησή του. Εάν ο πολίτης εμπνέεται από αίσθημα καθήκοντος προς την Πατρίδα, εάν έχει αγνή και φωτισμένη συνείδηση, θα εκλέξει τον έχοντα τα ηθικά και διανοητικά πλεονεκτήματα να εκπροσωπήσει το λαό και να εξυπηρετήσει το δημόσιο συμφέρον. Αν όμως η συνείδησή του «αργεί» και το κοινωνικό καθήκον καθόλου δεν επηρεάζει τις αποφάσεις του θα εκλέξει τον πονηρότερο υποψήφιο, αυτόν που θα εξυπηρετήσει ευστοχότερα τα πάθη και τα συμφέροντά του⁴. Τα δημοκρατικότερα πολιτεύματα ή οι συγκεντρωτικές κυβερνήσεις, συνταγματικές ή απολυταρχικές σε κανένα αποτέλεσμα δεν μπορούν να οδηγηθούν και καθόλου να επιτύχουν την πρόοδο και τον εκπολιτισμό του κράτους αν δεν επιχειρήσουν «την μόρφωσιν των δημοσίων ηθών», εάν δεν εξαγνίσουν το φρόνημα των πολιτών και θέσουν στις ψυχές τους ελατήρια ανώτερα και αγνώτερα του υλικού συμφέροντος, της εμπάθειας και των ευτελών ορέξεων. Οι νόμοι της πολιτείας μπορούν ίσως να προάγουν την υλική ευημερία και εξωτερική τάξη, αλλά είναι εντελώς ανίσχυροι να συντελέσουν στην ηθική και πολιτειακή πρόοδο εάν η εκτέλεσή τους δεν εξασφαλίζεται από την «χρησιότητα» των δημοσίων λειτουργιών, αν δεν ενισχύονται από την κοινή γνώμη και δε συμβαδίζουν με τις οικογενειακές αρετές που αποτελούν τη βάση και την

κρηπίδα του πολιτισμού⁵.

Και εισερχόμεθα στο μέγα ερώτημα: ποιος είναι άραγε ικανός να εμπνεύσει το απαραίτητο για την ευημερία και την πρόοδο κάθε κοινωνίας και οικογενείας ηθικό ιδεώδες της δικαιοσύνης, της αγάπης, της αυταπαρνήσεως, της αίσθησης του καθήκοντος, του ηθικού νόμου; Ποια είναι η πηγή απ' όπου αναβλύζει το κοινωνικό καθήκον και ποια είναι η δύναμη που εξασφαλίζει την ισχύ αυτού; Ποια είναι η ζωή που εμπνέει την αυταπάλη, που εξαγνίζει το φρόνημα, που ενσαρκώνει την ηθικότητα, που αποτελεί στήριγμα του καθήκοντος και θεμέλιο του ηθικού νόμου;

Καλή είναι και η γραμματική και η επισημονική εκπαίδευση που αναπτύσσει τη διάνοια και εξερευνά τους φυσικούς νόμους, αλλά εμπνέει άραγε αυτή την αίσθηση του καθήκοντος και του ηθικού νόμου; Τα γράμματα και οι επιστήμες σπουδαίες υπηρεσίες παρέχουν στο άτομο και στην ανθρωπότητα, αλλά δεν εξασφαλίζουν μόνες τους την ηθική διαμόρφωση του ανθρώπου, δεν επαρκούν για την ανύψωση του φρονήματος, τον εξαγνισμό της καρδιάς και του ήθους χωρίς την συμμετοχή της πνευματικής μορφώσεως και της ηθικής διαπλάσεως. Αν ήταν έτσι, η αρετή θα ήταν προνόμιο μόνο των επιστημονικά και διανοητικά ανεπτυγμένων. Η πράξη όμως μαρτυρεί πως και μεταξύ των αγραμμάτων επικρατεί η τιμιότητα και η αίσθηση του καθήκοντος, ενώ παράλληλα εν ονόματι των γραμμάτων και της επιστήμης διακηρύσσονται θεωρίες «προς ανατροπήν του ηθικού νόμου, προς κατάργησιν του κοινωνικού καθήκοντος και προς απάλειψιν εκ της καρδιάς του ανθρώπου παντός οσίου και ιερού φρονήματος». Ενώ κατά τον Κικέρωνα «ουδεμία ανοησία είναι δυνατόν να επινοηθή μη υποστηρικθείσα υπό ενός φιλοσόφου»⁶.

Μέσα σε τόσο ελευθερία και ποικιλία

θεωριών και διδασκαλιών ο άνθρωπος δεν έχει αφεθεί μόνος. Αυτός ο οποίος φρόντισε να υπάρξουν μέσα στο σπέρμα ζωογόνοι ήλιοι και σχεδίασε με άπειρη σοφία και αρμονία το ελαχιστότερο των ανθέων, Αυτός που εξασφάλισε στο ανθρώπινο σώμα όλες τις προϋποθέσεις της ζωής φρόντισε να υπάρχει μέσα στον άνθρωπο και η ηθική δύναμη που να εξασφαλίζει την πρόοδο και τελειοποίησή του χωρίς να παραβιάζει την ελευθερία της σκέψεως και της βούλησης του ανθρώπου. Η δύναμη αυτή δια της οποίας επιτυγχάνεται η ανύψωση του ανθρώπου μέχρι του απολύτου και του απείρου και τελείου και ακαταλήπτου όντος, του υπερτάτου νομοθέτου, είναι το θρησκευτικό συναίσθημα του ανθρώπου. Συναίσθημα καθολικό σε κάθε χώρα και σε κάθε εποχή, που επενεργεί στην ψυχή του παιδιού αλλά και του πρεσβύτη, του άνδρα, της γυναίκας, του επιστήμονα και του απαιδευτού. Η δύναμη αυτή μπορεί να παραμεληθεί και να ατροφήσει, αλλά μπορεί επίσης να καλλιεργηθεί, ενισχυομένη μαζί με τη διάνοια, την πείρα και τις άλλες δυνάμεις του ανθρώπου και να αναδειχθεί σε πανίσχυρο έρεισμα του ηθικού νόμου, πηγή εκπολιτισμού και ηθικής και κοινωνικής προόδου και τελειοποιήσεως του ανθρώπου⁷. Όλοι οι αληθινοί ερμηνευτές της επιστήμης, οι κορυφές της ανθρωπότητας, ομολόγησαν πως δεν υπάρχει άλλο ασφαλές έρεισμα για την επικράτηση του καθήκοντος και για την ηθική αγωγή όλων των λαών πέρα από τις θρησκευτικές πεποιθήσεις. Η θρησκεία κατά τους τελευταίους αιώνες ήταν αυτή που ενέπνεε το σέβας προς τους ανωτέρους, διατηρούσε την ομόνοια και την αγνότητα του ήθους στην οικογένεια και την ειλικρίνεια στις κοινωνικές σχέσεις, ύψωνε το φρόνημα, ενέπνεε την πίστη στο μέλλον του Ελληνισμού και ανύψωνε την αφοσίωση στην πατρίδα μέχρι τη θυσία και το μαρτύριο.

Οι αλυσίδες μπορεί να κατέτρωγαν τις σάρκες του Ελληνικού Έθνους, αλλά η θρησκεία διατηρούσε την ψυχρή άσπιλη και αμόλυντη⁸.

Τέτοιας όμως σημασίας που είναι το θρησκευτικό συναίσθημα σε ποιον αποκαίεται το καθήκον της καλλιέργειάς του και της θρησκευτικής των παιδιών αγωγής; Κανένας δεν εξαιρείται από την υποχρέωση αυτή. Είναι υποχρέωση πάντων. Και των διδασκάλων και των ιερέων, των πατέρων και των μητέρων, των πρεσβυτέρων και των νεοτέρων. Δεν έχει ανάγκη μακρών φιλολογικών παραδόσεων και διανοητικής επεξεργασίας η θρησκευτική αγωγή. Ανάγκη έχει ειλικρινείας και παραδείγματος. Μία προσευχή των γονέων, μια ευσεβής λέξη από τα χείλη της μητέρας, μια πράξη φιλανθρωπίας από τα χέρια του πατέρα επενεργούν στις ψυχές των παιδιών αποτελεσματικότερα από κάθε ευφραδή διδασκαλία. Το παιδί που άκουσε τους γονείς του να επικαλούνται την άνωθεν βοήθεια κατά τις δύσκολες ώρες της ζωής, το παιδί που είδε τους διδασκάλους του να προσέρχονται με ευλάβεια στην κοινή λατρεία, θεωρώντας την παρουσία τους απαραίτητο καθήκον και εύγλωπτο παράδειγμα για τους μαθητές τους, το παιδί που άκουσε από τα χείλη του επιτελούντος τη μυστηριώδη και πνευματική λατρεία ιερέα, κατά την κοινή λατρεία, ότι είναι θεία εντολή και όχι εντάλματα ανθρώπων η εργατικότητα και η αγάπη και η φιλανθρωπία, το παιδί αυτό θα λάβει τις βάσεις της θρησκευτικής παιδείας και θα εποικοδομήσει στη συνέχεια όσα η πείρα και η ζωή θα του προσφέρουν. Ανάγκη είναι να αποβάλουμε όλοι το σαράκι της θρησκευτικής αδιαφορίας. Καμία δικαιολογία δεν έχουμε εάν παραμελήσουμε την θρησκευτική αγωγή των τέκνων μας και τα εγκαταλείψουμε γυμνά και απροστάτευτα, έρμαιοι ασεβών και ανόσιων διδασκαλιών.

Αν άλλο τίποτα δεν παραμένει στη

σκέψη μας από τα όσα ειπώθηκαν παραπάνω, ας μείνει γραμμένη στις καρδιές μας η παραγγελία του αποστόλου των εθνών «Οι πατέρες εκπρέφετε τα τέκνα υμών εν παιδεία και νουθεσία Κυρίου»⁹.

¹ Η ομιλία δημοσιεύτηκε σε αυτοτελή έκδοση, στις 22 Απριλίου 1879, «εν Κεφαλληνία», από το τυπογραφείο Η Κεφαλληνία, καθώς και στα φύλλα 222 και 223 της εφημερίδας της Τεργέστης «Ημέρα». Οι παραπομπές αναφέρονται στην αυτοτελή έκδοση.

² Ένθα ανωτέρω, σ. 3, βλ. και σ. 5: «Ο πλούτος θέλει συντελέσει εις την ευδαιμονίαν αυτής, εάν πάντα τα συγκροτούντα την οικογένειαν μέλη εκπληρώσι τα προς αλλήλους και τα προς την κοινωνίαν καθήκοντα. Αλλά και τα μέσα ευζωίας και ο πλούτος θέλουν κατασπύ πηγή διαφθοράς και δυστυχιμάτων, πηγή αισχύνης και ατιμώσεως και θέλουν εκλείψει εν μιά γενεά, εάν το πνεύμα της δικόνοιας εισεχώρησεν εντός της οικογενείας, εάν η πίστις των συζύγων και η αμοιβαία στοργή των τέκνων και των γονέων εξέλιπε, εάν τα απαρτίζοντα την οικογένειαν μέλη κατέστησαν όργανα της ηδυπαθείας και της ανηθικότητας.»

³ Αυτόθι, σ. 3.

⁴ Αυτόθι, σ. 4.

⁵ Αυτόθι, σ. 5.

⁶ Αυτόθι, σσ. 7 και 8. Αν ο διδάσκαλος σε κάποιο σχολείο έχει θητεύσει μαθητής του φιλοσόφου Ελβετίου ή του Σοπενχάουερ δε θα ήταν παράδοξο να διδάσκονται οι μαθητές ότι: «Ο δεσμός της οικογένειας είναι τυραννικός και παρά φύσιν δεσμός», και πως «οι αληθείς εχθροί σας είναι ο πατήρ και η μήτηρ σας οίτινες, δόντες υμίν την ύπαρξιν και την ζωήν, σάς εξέθεσαν εις πάσας τας συμφοράς του βίου», όπως αυτοί ισχυρίζονται αντίστοιχα, βλ. σσ. 7-8.

⁷ Βλ. σσ. 17-18.

⁸ Βλ. σ. 30.

⁹ Βλ. σ. 34.

150 χρόνια από τη γέννησή του

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ (1859 - 1951)

Κορυφαίος ποιητής, πεζογράφος και ακαδημαϊκός

του **Ηλίας Σκόνδρα**,
Φιλολόγου - Λυκειάρχη

Η ΖΩΗ ΤΟΥ

Γεννήθηκε στην Αθήνα. «Στον ίσκιο της Ακρόπολης γεννήθηκα Πλακιώτης», γράφει ο ίδιος στην αυτοβιογραφία του στα «Σκόρπια φύλλα της ζωής μου». Φοίτησε στη Νομική Σχολή, αλλά στη συνέχεια μεταγράφηκε στη Φιλοσοφική Σχολή ανακαλύπτοντας την αληθινή του κλίση. Τις σπουδές του ολοκλήρωσε στο εξωτερικό. Επιστρέφοντας στην Αθήνα αναλαμβάνει τη διεύθυνση των περιοδικών «Η ΕΣΤΙΑ» και «ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ», που άφησαν εποχή. Το 1894 μετατρέπει την «ΕΣΤΙΑ» σε ημερήσια εφημερίδα, τη διευθύνει μέχρι το 1898 και στη συνέχεια την παραδίδει στον Άδωνι Κύρου. Ακαδημαϊκός εξελέγη το 1926.

ΤΟ ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΟ ΤΟΥ ΕΡΓΟ

Ποιητικά έργα: «Ιστοί Αράχνης», «Σταλακτίται», «Κλειστά βλέφαρα», «Φωτερά σκοτάδια», «Πύρινη ρομφαία». Πεζογραφήματα: «Φευγάτα χελιδόνια», «Τρεις ημέρες εν Τήνω» κ.ά.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ:

1. Η έλλειψη κάθε αλαζονείας αποτελεί χαρακτηριστικό της προσωπικότητας και της τέχνης του ποιητού.

Γι' αυτό στέκεται με κάποιο δέος απέναντι σε άλλες ισχυρότερες φυσιογνωμίες, στις οποίες ανεγνώριζε αυτό που ο ίδιος δεν είχε, τη μεγαλοσύνη, όπως μας πληροφορεί μια στροφή από το ποίημα «Απόκριση στον Παλαμά». Ο μεγάλος Κωστής Παλαμάς του έκανε μια ποιητική αφιέρωση, η οποία δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί απλή φιλοφρόνηση:

*«πώς αλλιώς να σε πω:
ο συνοδοιπόρος, χάιρε, οι πιο γε-
ρός, ο πιο παλιός
για τ' ανέβασμα σου τραγουδιού τ'
Αγιονόρος...»*

Εντούτοις ο Γεώργιος Δροσίνης δεν επαίρεται, αντίθετα συναισθάνεται τις πραγματικές του δυνατότητες και μένει ταπεινός χωρίς να εκπέσει ποτέ στον αυτοθαυμασμό και την αυτοπροβολή. Απαντά λοιπόν ως εξής στον Παλαμά:

*«Εσύ στις δάφνης τ' ακροκλώναρα
άπλωσες
κι εγώ σε κάθε χόρτο και βοτάνι
στεφάνι έχεις φορέσει από δαφνό-
φυλλα
λίγο χορτάρι του βουνού με φτά-
νει».*

2. Τα ποιήματά του απομακρύνουν από την ψυχή των αναγνωστών του την απελπισία, την απαι-

σιοδοξία (πεσσιμισμός) και τη διάθεση για παραίτηση από τη ζωή. Αντίθετα, μπροστά στις δοκιμασίες της ζωής προσφέρουν παρηγοριά και ελπίδα:

1^ο περιστατικό

Κάποια μέρα μια κόρη φυματική, καθώς έβλεπε να πλησιάζει το τέλος της, ζήτησε να της γράψει μερικούς στίχους. Ο Δροσίνης ανταποκρίθηκε στην επιθυμία της με το ποίημά του:

Τι βλέπω

*«Τι βλέπεις πάντα το δειλινό
με τα δύο μάτια προς το βουνό;
βλέπεις το σπίτι ἔ' αντικρυνό;
βλέπεις το δένδρο ἢ αργοσαλεύει;
βλέπεις τον ήλιο που βασιλεύει;*

*Πέρα απ' το σπίτι ἔ' αντικρυνό,
πέρα απ' τον κάμπο κι απ' το βουνό,
πέρα απ' το δέντρο ἢ αργοσαλεύει,
πέρα απ' τον ήλιο που βασιλεύει,
βλέπω κάτι άλλο, πιο μακρινό.*

Κι αυτό το μακρινό δεν είναι άλλο από το αιώνιο της ανθρώπινης ψυχής, που τόσο διακριτικά της το θύμιζε ο Δροσίνης και ταυτόχρονα της άνοιξε την άλλη διάσταση της ζωής μας, τόσο παρήγορη για μια νεανική ύπαρξη, όταν, επάνω στην άνοιξη της νιότης της, βλέπει το θάνατο να την πλησιάζει...

2^ο Περιστατικό

Ένας νέος έχασε τη δημόσια θέση του, μα δεν έχασε το θάρρος του. Έπλασε καινούργια όνειρα για κάτι καλύτερο. Αλλά βρήκε κλειστές όλες τις πόρτες. Τότε μαύρισε το μάτι του. Γεμάτος θλίψη κι απογοήτευση πήρε την τρομερή απόφαση: Θα βάλει τέρμα στην άχαρη ζωή του. Λίγες στιγμές τον χωρίζουν από το τραγικό του διάβημα. Μα πώς έγινε κι έπεσε στα

χέρια του μια εφημερίδα!... Μηχανικά αρχίζει να διαβάζει το ωραίο και βαθύ ποίημα του Δροσίνη, την

Πίστι:

*«...δεν έχεις πίστι, όταν την πίστι
σου
στο λογικό έχεις θεμελιώσει.
Πίστι έχεις, όταν κάθε σου όνειρο
ἔ' ανάφτης στο βωμό της τάμα,
κι αν κάποιο τάμα σου είναι αδύνα-
το, προσμένεις να γενή το θάμα».*

Ο νέος αναθάρρησε, μια αμυδρή ελπίδα φώτισε την καρδιά του. «Ας αναβάλω ως το πρωί», σκέφτηκε. Και όταν ξημέρωσε... πήρε το σωτήριο γράμμα. Τον διόριζαν σε μια καινούργια θέση! Το θαύμα είχε γίνει. Ο Θεός είχε χρησιμοποιήσει τον ποιητή για να σώσει όχι απλά μια ζωή, αλλά μια ψυχή.

3. Είναι ποιητής της ελληνικότητας. Χάρη στην Ελληνικότητα της ποιήσεώς του στάθηκε σε αδιάκοπη επαφή με το λαό. Συγκινούσε τις λεπτές χορδές της καρδιάς του και επιδρούσε στα κατάβαθα της ψυχής του, ιδιαίτερα των νέων. Έτσι έπαιρνε πολλά γράμματα, στα οποία με αγάπη και χάρη απαντούσε.

Κάποια μέρα έλαβε ένα γράμμα από τα παιδιά ενός Σχολείου του Πειραιώς. Σ αυτό εξέφραζαν τον θαυμασμό τους για το υπέροχο ποίημά του «Χώμα Ελληνικό». Η καρδιά του γέμισε από συγκίνηση. «Αγαπητά μου παιδιά», απάντησε, «το γράμμα σας μου ήρθε στο μοναχικό μου κελλί σαν ανοιξιάτικη πνοή από το ανοικτό παράθυρο, να μου θυμίσει τα δικά μου σχολικά χρόνια, όταν είχα κι εγώ τα δικά σας φτερά και δεν ήμουν ριζωμένος σε μια πολυθρόνα, καθώς τώρα που σας γράφω... Με το (Ελληνικό Χώμα) που

*έγραψα προ εξήντα πέντε χρόνων ξε-
νιτεμένος (σπούδαζε τότε στη Λειψία),
ξέρω πως έγινα ιεροκήρυκας της λα-
τρείας στην Ελλάδα και πολλοί ξενιτε-
μένοι θάφτηκαν με λίγο χώμα ελλήνι-
κό στην καρδιά τους. Αν συντελέσω ν'
αγαπήσετε την Ελλάδα, όσο της αξίζει,
η ζωή μου δεν πήγε χαμένη».*

4. Στην ποίησή του είναι έντονο το μεταφυσικό στοιχείο. Η θρησκευτική συγκίνηση πηγάζει από μέσα του αυθόρμητη και αναβλύζει με έξαρση λυρική, π.χ.

*Βαθειά νύχτα τα μεσάνυχτα,
με τ' ανοικτά φτερά του ονείρου
πετά η ψυχή μου, σκλάβα ελεύθε-
ρη,
στους μυστικούς κόσμους του Απεί-
ρου.*

*Τη νύχτα βλέπει όλα τ' αθάρτητα
που απόκρυβεν η πλάνα μέρα,
τη νύχτ' ακούει όλα τ' ανήκουστα
στον ατρικύμιστον αέρα.*

*Βλέπει των τάφων τα φαντάσματα
και τα λευκά στοιχειά των κάστρων
κι ακούει των δένδρων το μεγάλω-
μα
και το περπάτημα των άστρων.*

Ο Γεώργιος Δροσίνης αγαπούσε βαθειά τον συνάνθρωπο. Ο ποιητής που έβαζε ψηλότερα απ' όλα την αγάπη, λίγες ημέρες πριν αφήσει τη γη, στις 9 Δεκεμβρίου 1950, όταν τον επισκέφθηκαν για να του ευχηθούν «Χρόνια Πολλά» για τα γενέθλιά του, είπε ανάμεσα στ' άλλα:

*«Ο μη αγαπών ουκ έγνω τον Θεόν,
ότι ο Θεός αγάπη εστί». Έφυγε για
τον Ουρανό, για την αιώνια Πατρίδα
μας, στα ξημερώματα, στις 2 Ιανου-*

αρίου 1951, περιτριγυρισμένος από πρόσωπα που τον σέβονταν και τον αγαπούσαν. Κι ευτύχησε να θαφτεί σ' ένα απέριπτο τάφο, στο Κοιμητήριο της Κηφισιάς, σκεπασμένος με χώμα αγαπημένο, χώμα Ελληνικό.

Τι μπορεί να αντιπροσωπεύει τελικά για μας η ποίηση του Γ. Δροσίνης; Μια ολοκάθαρη ελληνορθόδοξη αντίληψη ζωής. Αντιπροσωπεύει δηλαδή συγκεκριμένες αξίες, που εξαπίας του θα επιβιώσουν βοηθώντας και μας να επιβιώσουμε ατομικά, εσωτερικά, κοινωνικά και εθνικά.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ

Ανήκει στην ποιητική γενιά που ξανάφερε την ποίησή μας και τη γλώσσα μας στις ζωντανές πηγές της ζωής, που τις είχε αποκόψει ο ρομαντισμός με τους πομπώδεις στίχους, τις ψεύτικες θρηνωδίες και τις δυτικές μιμήσεις του. Την ποίηση του Δροσίνης την έθρεψαν τα προσωπικά του βιώματα και οι αναμνήσεις του. Έθεσε την ευαισθησία του στην υπηρεσία των δημοτικών θησαυρών, της γνήσιας Ελληνικής παραδόσεως, της λαϊκής.

Η γλώσσα της ποιήσεώς του είναι η ζωντανή νεοελληνική, αγγίζοντας σε ορισμένα ποιήματά του και αυτό το ύψος και την ουσία των δημοτικών τραγουδιών, «είναι μια ποίηση χαρά για την ακοή και την όραση». Ωστόσο δεν μπορεί να μην παρατηρήσει κανείς και κάποια αμυδρή φιλοσοφική εξέταση των πραγμάτων, προπαντός στα έργα της ώριμης ηλικίας του. Τέλος ο Γ. Δροσίνης υπήρξε κοινωνικός εργάτης, γιατί πρόσφερε πολλές υπηρεσίες για την πολιτιστική ανάπτυξη του τόπου.

ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ: ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΟΡΑ (Β')

του **Νικ. Σπ. Βούλγαρη**,
Καθηγητή - Συγγραφέως

2. Δασκάλεψαν οι Αιτωλοί

Το Μεσολόγγι, όπως προελέχθη, ανακαλύφθηκε από λόγιους και διδασκάλους. Όλοι τους θεωρούσαν τιμή τους να δασκαλεύουν στις Σχολές του Μεσολογγίου. Μερικοί μάλιστα έφτασαν να ιδρύσουν δικές τους Σχολές και δίδασκαν τα παιδιά του Μεσολογγίου αλλά και μεγάλους. Αναφέρουμε μερικούς:

Α. Διδάσκαλος των διδασκάλων του Γένους έχει χαρακτηριστεί και είναι πράγματι ο διδάξας και ευεργετήσας το Μεσολόγγι, ο μεγάλος **Κοσμάς ο Αιτωλός** (1714-1779) ο Ανυφαντής, ο επονομαζόμενος «Πατροκοσμάς». Γεννήθηκε στο Μέγα Δένδρο Αιτωλίας. Δίδαξε οσιότητα και σοφία στο Μεσολόγγι. Ακόμη δε και στην ευρύτερη περιοχή του. Η διδαχή του απλή, κατανοητή, δημιουργούσε προβληματισμούς στους ακροατές του, μικρούς και μεγάλους, σοφούς και αγράμματους.

Β. Ο **Ευγένιος ο Αιτωλός**, απ' τους πρώτους που δημιούργησε σχολή στο Μεσολόγγι. Έρχεται και εγκαθίσταται στην πόλη τα χρόνια από 1641 – 1645 μαζί με τους «περί αυτόν φοιητάς» και συνεργάτες. Δεν διδάσκει μόνον νέους αλλά και μεγάλους και δίνει γραμμή μάθησης για όλους «να έχουν φόβον Θεού και να συλλογίζονται τα μετά ταύτα». Απώτερος σκοπός της διδασκαλίας ήταν να παραμείνουν οι άνθρωποι Έλληνες πιστοί στα Εκκλησιαστικά και Εθνικά θεσπίσματα.

Εκτός από αυτούς τους δύο κορυφαίους διδασκάλους που δασκάλεψαν στο Μεσολόγγι, ακολούθησαν και άλλοι δώδεκα με την επωνυμία «**Αιτωλοί**», τίτλο που τον χρησιμοποιούσαν ως τίτλο ευγενείας την εποχή εκείνη. Τους αναφέρουμε δι' ολίγων:

α. Γερμανός ο Αιτωλός, έζησε στα μέσα του 15^{ου} αιώνας. Μακρινός πνευματικός μας πρόγονος αγνώστων σπουδών. Η περίπτωση του δείχνει ότι υπήρχε στην εποχή του αδιάκοπη παράδοση παιδείας στην Αιτωλία.

β. Γεώργιος ο Αιτωλός, (1525 – 1580). Αξιομνημόνευτος για την παιδεία και τα πνευματικά του ενδιαφέροντα. Κάτοχος της κλασσικής παιδείας, θεωρήθηκε και πρόδρομος του δημοτικισμού, αφού έγραψε ποιήματα και στιχουργήματα σε λαϊκή γλώσσα και μετέφρασε έμμετρα στην απλοελληνική τους μύθους του Αισώπου. Η πατριδωνυμική του ονομασία δίνει το στίγμα της επιρροής του στην κουλτούρα της Αιτωλίας.

γ. Μεθόδιος ο Αιτωλός, έζησε στα μέσα του 16^{ου} αιώνας. Σύγχρονος του προηγούμενου Γεωργίου, σπούδασε τα «*κολληνογράμματα*» στην πατρίδα του και συμπλήρωσε τις σπουδές του στη Βενετία και Κων/πολη. Στον κατάλογο του Στέφανου Γκέρλαχ μνημονεύεται ως ιερομόναχος λόγιος.

δ. Γερμανός ο Αιτωλός, ή Λοκρός, έζησε και δραστηριοποιήθηκε στις αρχές του 17^{ου} αιώνας. Ιερομόναχος και λόγιος. Συμπατριώτης και φίλος στενός του Ευγένιου Γιαννούλη. Από την

αλληλογραφία του δείχνεται λαμπρός χειριστής του Ελληνικού λόγου. Η ατομική βιβλιοθήκη του ήταν αξιόλογη και πουλήθηκε στα 1775 στη Μόσχα.

ε. Δαμασκηνός ο Αιτωλός, ή Αγγελοκαστρίτης, έζησε στα μέσα του 17^{ου} αιώνα. Ήταν αγαπημένος μαθητής του μεγάλου Αιτωλού Ευγένιου Γιαννούλη. Με εντολή και παρακίνηση του δασκάλου του ίδρυσε δεύτερη σχολή στο Καρπενήσι με σκοπό τη διδασκαλία των «κοινών» γραμμάτων.

στ. Χριστοφόρος ο Αιτωλός, έζησε και δραστηριοποιήθηκε στα μέσα του 17^{ου} αιώνα. Ήταν ο λόγιος και συγγραφέας των «διατριβών» κατά των Λατίνων. Σ' αυτόν ο δάσκαλός του Ευγένιος Γιαννούλης κληροδότησε ένα σημαντικό μέρος από την πολύτιμη βιβλιοθήκη του.

ζ. Ιερόθεος ο Αιτωλός, διδάσκει τον 17^ο αιώνα. Λόγιος και στιχουργός, που έζησε και δραστηριοποιήθηκε με γραπτά και διδασχές στην περιοχή των Αγράφων. Η προβολή του υπήρξε παλαιολογική.

η. Νικόλαος ο Αιτωλός, έζησε στα τέλη του 18^{ου} αιώνα. Λόγιος με πνευματική προσφορά εντυπωσιακή, βγαλμένος από την παράδοση των Αγράφων. Συμπλήρωσε τις σπουδές του στην Παλαμαία σχολή του Μεσολογγίου, όπου και δίδαξε.

θ. Αγάπιος ο Αιτωλός, έζησε κατά το 18^ο αιώνα. Καταγόταν από την ορεινή Τριχωνίδα, που θεωρείται εκείνη την εποχή λογιόμανα, με πνευματική προσφορά στον τόπο, την Ελλάδα και τον κόσμο.

ι. Ιωάννης ο Αιτωλός, έζησε στα τέλη του 18^{ου} αιώνα. «Ανήρ πεπαιδευμένος», γράφει ο βιογράφος του. Τον συναντάμε σχολάρχη στη νέα σχολή της Κοζάνης το 1777 – 1782, διδάσκοντα Ελληνικά γράμματα. Στη συνέχεια μεταβαίνει στην Ουγγαρία

όπου δίδασκε τη νεολαία των Ορθόδοξων Ελλήνων.

ια. Χρύσανθος ο Αιτωλός, έζησε στα μέσα του 18^{ου} αιώνα (1710 – 1785). Λόγιος Αιτωλός, ιεροφιλόσοφος, διαπρεπής δάσκαλος της σχολής Βραγγιανών Αγράφων. Ιστορικά χαρακτηρίστηκε ο Χρύσανθος «Άνδρας σοφός και πολυμαθής επιστήμονας». Επισκιάστηκε από την έντονη προσωπικότητα του αδελφού του Κοσμά του Αιτωλού και παραμένει ακόμη άγνωστος στους εκπαιδευτικούς κύκλους.

ιβ. Προκόπιος Γιαννούλης ο Αιτωλός. Έζησε στις αρχές του 18^{ου} αιώνα. Ήταν Ιερομόναχος και διδάσκαλος «κρυφού σχολείου». Ασκήτεψε στο «Κελλί» της περιοχής Θέρμου κοντά στην Ιερά Μονή της Αγίας Παρασκευής της Μάνδρας, όπου στο υπάρχον και σήμερα «κρυφό σχολείο» δίδασκε τα σκλαβόπουλα του Απόκουρου γραφή και ανάγνωση από τα Εκκλησιαστικά βιβλία της Αγίας Γραφής και του Ψαλτηρίου. Δίδαξε και τον Κοσμά τον Αιτωλό τα πρώτα κολληνογράμματα, θεωρούμενος μεγάλη πνευματική προσωπικότητα.

Αυτοί οι ταπεινοί μικροδιδάσκαλοι του Γένους, υπήρξαν αθόρυβοι και ακούραστοι σκαπανείς του πνεύματος και της διανόησης. Χαρακτηριστικά ο ποιητής Αριστοτέλης Βαλαωρίτης έγραψε τα εξής: **«Οι Διδάσκαλοι του Γένους, άγρυπνοι, ακάματοι έσκαπαν διά του αιχημηρού καλάμου των μυστικόν υπόνομον και ανετίναξαν τον πολυχρόνιον όγκον του τουρκικού ζυγού»**. Αντάμωσαν την άοκνη καλλιέργεια της πνευματικής αναγέννησης με τον άγρυπνο κροταλισμό απ' το καρυοφύλλι και την κλαγγή απ' τα γιαταγάνια και τα σπαθιά της Κλεφτουριάς. Έφεραν αποτέλεσμα!

(συνεχίζεται)

*Στην εορτή των πρωτοκορυφαίων
Αποστόλων Πέτρου και Παύλου*

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ ΚΑΙ Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΣΤΩΙΚΩΝ

του Αρχιμ. Χριστοδούλου Γ. Κωνσταντοπούλου,
Προέδρου των Εκπαιδευτηρίων “ΑΠ. ΠΑΥΛΟΣ”

Χριστιανοί συγγραφείς κατά το παρελθόν αποδέχθηκαν και χρησιμοποίησαν σε έργα τους ηθικά παραγγέλματα της Στωικής φιλοσοφίας. Εν τούτοις, η φιλοσοφία αυτή, όσον και αν εκτιμήθηκε εν μέρει από μερικούς χριστιανούς συγγραφείς, διαφέρει ριζικά από το σύστημα της χριστιανικής ηθικής και εν προκειμένω από τη διδασκαλία του Απ. Παύλου. Στη διδασκαλία των Στωικών φιλοσόφων υπάρχουν καθαρά πανθεϊστικές θέσεις εκφράζοντας τη στενή ένωση και σύγχυση μεταξύ του Θεού και του Κόσμου. Οι Στωικοί ανάμεσα στο Θεό και την ύλη δεν αναγνωρίζουν καμιά ουσιαστική διάκριση, όπως ο Θεός είναι αγέννητος, έτσι και η ύλη – διδάσκουν – είναι αγέννητη. Για τους Στωικούς ο Θεός είναι σωματικός και τα πάντα γίνονται κάτω από το κράτος της ανάγκης και του μοιραίου, αφού στην ανάγκη υπακούει και αυτός ο Θεός. Από κανένα άλλο φιλοσοφικό σύστημα δεν υιοθετήθηκε τόσο η

διδασκαλία της απόλυτης ανάγκης ή του μοιραίου, όσο από τη διδασκαλία των Στωικών. Το μοιραίο δεσπάζει κατ’ αυτούς όχι μόνο επί των υλικών πραγμάτων αλλά και επί του θείου Όντος!

Οι Στωικοί στους συλλογισμούς τους συλλαμβάνονται πολλές φορές αντιφατικοί. Το στωικό σύστημα σε διάφορα σημεία τρέφει την υπερφάνεια και την σκληροκαρδία και καθιστά τον άνθρωπο αφύσικο και επιτηδευμένον. Ο στωικός Σενέκας δίδασκε μεν ότι η παρούσα ζωή είναι αγώνας και δοκιμασία και ότι αποτελεί μια γυμνασία που κάνει τον άνθρωπο ισχυρότερο. Όμως ο ορίζοντας του ανθρώπου – δίδασκε – περιορίζεται μόνο στην παρούσα ζωή. Ο άκρατος ορθολογισμός των Στωικών έφθανε κάποτε στο σημείο να δικαιολογεί και την α υ τ ο κ τ ο ν ί α και να την θεωρεί, σε μερικές περιστάσεις, ως επιβεβλημένο καθήκον. Και μόνον αυτό καταδεικνύει την τεράστια

απόσταση μεταξύ των Στωικών και της διδασχής του Απ. Παύλου ή και γενικότερα μεταξύ του Χριστιανισμού και του Στωικισμού.

Η Στωική αντίληψη για τη δύναμη της ανθρώπινης λογικής βρίσκεται σε πλήρη αντίθεση με τη διδασκαλία του Απ. Παύλου. Ο άγιος Παύλος υποτάσσει τον ανθρώπινο λόγο στην πίστη και ειδικότερα στη Σταυρική Θυσία του Χριστού. Παράβαλλε εδώ το: «Εὐαγγελίζεσθαι οὐκ ἐν σοφίᾳ λόγου ἵνα μὴ κενωθῇ ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ... Εὐδόκησεν ὁ Θεός διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος σῶσαι τοὺς πιστεύοντας» (Α΄ Κορ. α΄, 17, 22). Ο Απ. Παύλος είναι ο ήρωας της πίστεως. Συνεπώς είναι προφανής η διαφορά μεταξύ του Απ. Παύλου και των Στωικών σε ό,τι αφορά τις βάσεις της ηθικότητας. Στον Απ. Παύλο επικρατεί η απόλυτη παράδοση του πιστού στο θείο θέλημα. Στους Στωικούς κυριαρχεί ο ορθολογισμός. Ο Παύλος αντλεί τις ηθικές δυνάμεις από τη μυστική ένωσή του με τον Χριστό δια της πίστεως. Κατά τους

Στωικούς ο χαρακτήρας διαμορφώνεται με τη συνεχή παιδεία, δηλαδή με καθαρά ανθρώπινα μέσα. Η γλώσσα των Στωικών είναι «ἡ τῆς ψυχρᾶς λογικῆς» (αν και σ' αυτό το σημείο μερικές φορές παρεκκλίνει). Ο δε Απ. Παύλος γράφει με τη γλώσσα της καρδιάς (χωρίς να ξεφεύγει από τις λογικές αρχές). Φλέγεται από αγάπη και πίστη στο Σωτήρα Χριστό («ἐμοὶ τό ζῆν Χριστός καί το ἀποθανεῖν κέρδος». Φιλιπ. α΄, 21), του οποίου η ζωντανή παρουσία του μεταδίδει πάντοτε νέες δυνάμεις για τον καλό αγώνα του αγίου βίου.

Βοηθήματα:

Β. Ιωαννίδης, «Ο Απ. Παύλος και οι Στωικοί φιλόσοφοι», Έκδοση Χριστιανικού Βιβλίου. Αθήναι 1957.

Π. Τρεμπέλα, «Απολογητικά Μελέται», εκδόσεις ο Σωτήρ, τόμος 5^{ος}, σελ. 406-409, Αθήναι 1994.

Εγκυκλοπαίδεια, «Larousse Britannica», λήμμα «Στωικισμός», τόμος 55^{ος}, σελ. 339-341. Αθήναι 1993-1996.

ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

Παγκόσμια ακαδημαϊκή κίνηση για το Σκοπιανό

Με μια εντυπωσιακή κίνηση 220 ακαδημαϊκοί απ' όλο τον κόσμο και μέλη των πλέον φημισμένων πανεπιστημίων του εξωτερικού απέστειλαν προς την κυβέρνηση των ΗΠΑ μακροσκελή επιστολή ζητώντας να εξασκήσει όλη της την επιρροή προς την κυβέρνηση των Σκοπίων για να σταματήσει η παραχάραξη της ιστορίας. «Βοηθήστε την κυβέρνηση της ΠΓΔΜ να καταλάβει ...πώς δεν μπορεί να οικοδομεί μια εθνική ταυτότητα εις βάρος της ιστορικής αλήθειας», αναφέρουν στην επιστολή τους οι ακαδημαϊκοί. Ας σημειωθεί πως στη λίστα υπάρχουν ονόματα από καθηγητές του Πρίνστον, του Χάρβαρντ και της Οξφόρδης. Εκτός των ελληνικών ιδρυμάτων οι επιφανείς ακαδημαϊκοί αντιπροσωπεύουν και πανεπιστήμια από τη Γερμανία, την Ελβετία, την Ιταλία, την Αυστρία, τον Καναδά, το Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς και τις ΗΠΑ... Στην επιστολή τους οι ακαδημαϊκοί απαντάνε σε όλα τα ερωτήματα σχετικά με το θέμα και φυσικά καταλήγουν πως δεν είναι δυνατόν μία χώρα με τη βοήθεια των ιδίων των ΗΠΑ να παραχαράσσει ιστορικά δεδομένα με σκοπό να δημιουργήσει τη δική της ταυτότητα...

(Πέμπτη 21 Μαΐου 2009,
πηγή: www.defensnet.gr)

Χρεοκοπία δυτικού μοντέλου

Η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση έγινε αφορμή για να αποκαλυφθεί και η εξομοίωση του Έλληνα στο δυτικό τρόπο ζωής αναφορικά με την ανάληψη δανείων μέσω των πιστωτικών καρτών.

Τα ελληνικά νοικοκυριά έχουν πλέον εθιστεί σ' αυτόν τον τρόπο, υπερβαίνοντας τα εσκαμμένα, με αποτέλεσμα μόνο οι ληξιπρόθεσμες δόσεις τους να ξεπερνούν σήμερα τα 700.000.000 ευρώ. Και, σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, ένα μεγάλο ποσοστό δανειοληπτών μέσω πιστωτικών καρτών αδυνατούν να πληρώσουν τις δόσεις τους. Υπάρχουν σήμερα περισσότερα από 500.000 νοικοκυριά τα οποία είτε δεν

μπορούν να καταβάλλουν τις δόσεις τους, είτε διαθέτουν σχεδόν το μισό εισόδημά τους για την εξόφληση των χρεών τους. Σοβαρότατο πρόβλημα.

Χρεοκοπία του δυτικού μοντέλου για την Ελλάδα. Η βασική αιτία της χρεοκοπίας είναι η τάση της υπερκατανάλωσης που οφείλεται στην επιπολαιότητα, την επιδειξιμανία και την ανευθυνότητα, αφετηρία με την οποία αποφασίζουν πολλοί δανειολήπτες πιστωτικών καρτών. Ασφαλώς, με περισσότερη σκέψη και ευθύνη δεν θα έφταναν σ' αυτό το δυσάρεστο και επικίνδυνο αποτέλεσμα.

Αναγκαία η κοινή συνεργασία των χωρών

Οι αρνητικές κοινές επιπτώσεις από την επέμβαση του ανθρώπου με συνέπεια την φθορά του φυσικού περιβάλλοντος καθιστούν αναγκαία μια ειρηνική Παγκοσμιοποίηση.

Η άνοδος της στάθμης των θαλασσίων υδάτων από την τήξη (λιώσιμο) των πάγων θ' αρχίσει σύντομα να δημιουργεί σοβαρό προσφυγικό πρόβλημα. Μελέτες ειδικών διαπιστώνουν ότι μέχρι το 2050, 150.000.000 άτομα θα μεταναστεύσουν επειδή θα χάσουν από τον καταποντισμό των υδάτων τις ιδιαίτερες (νησιωτικές κυρίως) πατρίδες τους. Έτσι θα δημιουργηθεί τεράστιο πρόβλημα από την ανατάσταση που θα φέρει η μετακίνηση των πληθυσμών σε άλλες χώρες υποδοχής.

Δυσάρεστο σενάριο θα εξελιχθεί με μια αδιάκοπη αντιπαλότητα ανάμεσα στα θύματα του περιβάλλοντος και στους κατοίκους που είναι ευνοημένοι από το φυσικό υψομετρικό τους προνόμιο.

Από την υπερθέρμανση του πλανήτη θ' αρχίσουν να πληθαίνουν και οι ακραίες καιρικές συνθήκες, οι οποίες επηρεάζουν τις καλλιέργειες αλλά και επιταχύνουν τη διάδοση επιδημιών. Συνεπώς, καθίσταται αναγκαία η συνδιαλλαγή των υπευθύνων φορέων όλων των χωρών του κόσμου για τη δημιουργία κάποιου νέου διεθνούς συστήματος που θα προβλέπει και θα μεριμνά ουσιαστικά για τη σωτηρία της ανθρωπότητας.

ΔΙΑΣΗΜΟΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΞΕΣΚΑΠΑΖΕΙ ΤΟΥΣ ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΟΥΣ

του **Stephen G. Miller**,
Καθηγητή Αρχαιολογίας του Παν/μίου του Berkley

Ο διάσημος Αμερικανός Καθηγητής Αρχαιολογίας του Μπέρκλεϋ, Στέφεν Μίλλερ, σε μνημειώδη επιστολή του προς το επίσημο περιοδικό του Αμερικανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου «Archaeology Magazine» ξεσκεπάζει τους σφετεριστές της ιστορικής αλήθειας και με αδιαμφισβήτητα επιστημονικά επιχειρήματα καταρρίπτει τους ισχυρισμούς των Σκοπίων περί του δήθεν δικαιώματός τους να αποκαλούνται «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ» και «ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ»!

Συγκεκριμένα ο διάσημος Καθηγητής με αφορμή προκλητικό άρθρο ενός δημοσιογράφου, του Matthew Brunwasser, για τα Σκόπια με τον τίτλο «Letter From Macedonia: Owning Alexander» που δημοσιεύτηκε στο τεύχος Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου του καταξιωμένου περιοδικού «Archaeology» ανατρέπει με γραπτή επιστολή του το «θεμελιώδες ιδεολόγημα» των Σκοπίων, τεκμηριώνοντας πως η περιοχή εκείνη ήταν η ΠΑΙΟΝΙΑ και πως δεν έχουν δικαίωμα οι σημερινοί Σκοπιανοί κάτοικοί της ν' αποκαλούν το κράτος τους «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ» αλλά ούτε και τους εαυτούς τους «ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ».

(Πηγή πληροφοριών μας είναι το διαδίκτυο)

Παραθέτουμε ολόκληρη την επιστολή-ντοκουμέντο προς τον εκδότη του περ. «Archaeology»:

Παιονία και όχι «Μακεδονία»!

Ανοίγοντας σήμερα το τεύχος Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου του περιοδικού «Archaeology» ανέτρεξα με ενδιαφέρον στο «γράμμα από τη Μακεδονία» και διαπίστωσα ότι στην πραγματικότητα ήταν ένα γράμμα από την Παιονία - περιοχή βόρεια του όρους Βαρνούς και του όρους Όρβηλος. Η πε-

ριγραφή του Livy για τη δημιουργία της ρωμαϊκής επαρχίας της Μακεδονίας κάνει σαφές ότι οι Παίονες ζούσαν βόρεια των εν λόγω βουνών (τα οποία σήμερα αποτελούν γεωγραφικά τα φυσικά όρια της Ελλάδας) και νότια της Δαρδανίας που σήμερα βρίσκεται το Κόσσοβο. ...

Με άλλα λόγια η περιοχή την οποία περιγράφει ο Matthew Brunwasser στο άρθρο του «Owning Alexander», ήταν στην αρχαιότητα η Παιονία.

Αν και είναι γεγονός ότι οι άνθρωποι εκείνοι υποτάχθηκαν στον Φίλιππο Β', πατέρα του Αλεξάνδρου, το 459 π.Χ., δεν ήταν ποτέ Μακεδόνες και ποτέ δεν έζησαν στην Μακεδονία. Πραγματικά, ο Δημοσθένης μάς λέει ότι είχαν σκλαβωθεί από τον Μακεδόνα Φίλιππο και κατά συνέπεια δεν ήταν Μακεδόνες (βλ. Ολυμπιακός 1.230). Ο Ισοκράτης (5.23) σημειώνει τα ίδια. ...

Παίονες έστω. Μακεδόνες ποτέ!

Βεβαίως, (συνεχίζει ο Καθηγητής) όπως μας λέει ο Θουκυδίδης (2.099), οι Μακεδόνες είχαν καταλάβει μια στενή λωρίδα της Παιονίας που εκτείνεται από το εσωτερικό μέχρι την Πέλλα και τη θάλασσα, κατά μήκος του Αξιού ποταμού. **Θα ήταν ίσως κατανοητό εάν οι σημερινοί κάτοικοι της δημοκρατίας των Σκοπίων ονόμαζαν τους εαυτούς τους Παίονες** και θεωρούσαν ότι τους ανήκει η περιοχή που περιγράφει ο Θουκυδίδης. Αλλά γιατί, αντίθετα, προσπαθούν οι σημερινοί κάτοικοι της αρχαίας Παιονίας να ονομάζονται Μακεδόνες και η περιοχή τους Μακεδονία;

Τα Σκόπια

διεκδικούν το ελληνικό έδαφος.

Οκ. Brunwasser (Σ.55) αναφέρεται στους ελληνικούς χειρισμούς

λέγοντας ότι η στάση αυτή αποτελεί «ένδειξη διεκδικήσεων ελληνικών εδαφών» και επισημαίνει ότι «η βόρεια περιοχή της Ελλάδας ονομάζεται επίσης *Μακεδονία*». Αφήνοντας κατά μέρος ότι αυτή η βόρεια περιοχή της Ελλάδας που ονομάζεται συνεχώς Μακεδονία για περισσότερα από 2.500 χρόνια (βλέπε μεταξύ άλλων και Ηρόδοτο 5.17-7.128 κ.ά.) η πλέον σύγχρονη Ιστορία καταδεικνύει ότι οι ελληνικές ανησυχίες είναι νόμιμες.

Σημειώνεται ενδεικτικά ότι Χάρτης που εκτύπωσαν τα Σκόπια το 1992 δείχνει καθαρά την διεκδίκησή τους ότι η Μακεδονία εκτείνεται από εκεί μέχρι το όρος Όλυμπος προς νότον, συγχωνεύοντας έτσι τις περιοχές της αρχαίας Παιονίας και Μακεδονίας σε μια ενότητα! Η ίδια διεκδίκηση είναι διακριτή και σε χαρτονομίσματα τράπεζας της «*Δημοκρατίας της Μακεδονίας*» που δείχνουν ως ένα από τα μνημεία της το Λευκό Πύργο της Θεσσαλονίκης που βρίσκεται στην Ελλάδα. Υπάρχουν πολλά ακόμη παραδείγματα ημερολογίων, καρτών, αυτοκόλλητων για αυτοκίνητα κλπ. με τις ίδιες διεκδικήσεις.

Αλλά σε ποια «Μακεδονία» πήγε ο Απόστολος Παύλος;

Ο Brunwasser έχει επιπλέον αναδείξει συμφωνώντας (International Herald Tribune 10-1-2008) εργασία του «Μακεδονικού Ινστιτούτου Στρατηγικών Ερευνών 16:9» που αναφέρεται στην Καινή Διαθήκη, κατά την οποία ένας Μακεδόνας παρουσιάστηκε στον Απόστολο Παύλο παρακαλώντας τον «Έλα στη Μακεδονία να μας βοηθήσεις». Σε ποιες περιοχές της Μακεδονίας πήγε ο απ. Παύλος; (Απάντηση:) Πήγε στην Νεάπολη (Καβάλα), στους Φιλίππους, στην Αμφίπολη, στην Απολλωνία, στη Θεσσαλονίκη και στη Βέροια (βλ. Πράξ. 16:11-17:10). **Όλες αυτές οι περιοχές αποτελούν την ιστορική Μακεδονία και καμία δεν βρίσκεται στην**

Παιονία. Τι είδους απαίτηση εγείρεται από ένα Ινστιτούτο των Σκοπίων, που αναφέρεται σε περιγραφή της αρχαίας Μακεδονίας και στη σημερινή περιοχή της σημερινής βόρειας Ελλάδας;

Έλληνας ο Μέγας Αλέξανδρος και οι πρόγονοί του.

Ο κάτοικος της Βουλγαρίας κ. Brunwasser αναφέρει στη συνέχεια στο προκλητικό άρθρο του με έκδηλη καταφρόνηση ότι η Ελλάδα ισχυρίζεται πως ο Αλέξανδρος Γ', δηλαδή ο Μέγας Αλέξανδρος, είναι ...Έλληνας. Δηλαδή, τι «διεκδίκηση» υπάρχει;

(Απάντηση:) Ο προ-προ-πάππος του Αλεξάνδρου, δηλαδή ο Αλέξανδρος Α', είχε πιστοποιηθεί ως Έλληνας στην Ολυμπία και σύμφωνα με τα λεγόμενα του Ηρόδοτου, του πατέρα της Ιστορίας (5.22): «Συμβαίνει να γνωρίζω ότι οι πρόγονοι του Αλεξάνδρου είναι Έλληνες», σημειώνει ο Ηρόδοτος.

Ο πατέρας του Μ. Αλεξάνδρου, ο Φίλιππος, είχε νικήσει σε διάφορα ιππευτικά αθλήματα στην Ολυμπία και στους Δελφούς (βλ. Πλούταρχος, Αλέξανδρος 4.9, Ηθικά 105Α) που αποτελούν τα πλέον ελληνικά από όλα τα ιερά της αρχαίας Ελλάδας, στα οποία δεν ήταν επιτρεπτή η συμμετοχή μη Ελλήνων σε αγώνες. Αφού ο Φίλιππος ήταν Έλληνας, δεν ήταν επίσης και ο γιος του ο Αλέξανδρος Έλληνας;

Τα έργα του Ευριπίδη για τους Μακεδόνες στα Ελληνικά.

Ο Ευριπίδης, ο οποίος πέθανε και ετάφη στη Μακεδονία, έγραψε το έργο «Αρχέλαος» προς τιμήν του προγόνου του Αλεξάνδρου. Σε ποια γλώσσα το έγραψε; Μήπως στη σλαβική; Επίσης όταν έγραψε τις «Βάκχες» στην αυλή του Αρχέλαου και αυτό δεν το έγραψε στα ελληνικά όπως έχει διασωθεί μέχρι τις μέρες μας; Μήπως πρέπει να υποθέσουμε ότι ο Ευριπίδης ήταν «Μακεδόνας»,

που έγραφε στα σλαβικά (σε μια εποχή που αυτή η γλώσσα δεν υπήρχε) και μετά τα έργα του μεταφράστηκαν στα ελληνικά;

Σε ποια γλώσσα δίδασκε

ο Αριστοτέλης τον Μ. Αλέξανδρο;

Ποια γλώσσα μετέφερε ο Αλέξανδρος στις εκστρατείες του στην Ανατολή; Γιατί έχουμε σήμερα αρχαίες επιγραφές στην ελληνική, σε πόλεις που ίδρυσε ο Αλέξανδρος φτάνοντας μέχρι το Αφγανιστάν και όχι στη σλαβική; Γιατί η ελληνική επικράτησε παντού στην Αυτοκρατορία του Αλεξάνδρου, εάν αυτός ήταν πραγματικά όχι Έλληνας αλλά «Μακεδόνας»; Γιατί η Καινή Διαθήκη γράφτηκε στην ελληνική και όχι στη σλαβική;

Ο Μέγας Αλέξανδρος δεν θα μπορούσε να διαβάσει σλαβικά.

Στη σελίδα 57 της αποκαλούμενης «Επιστολής από τη Μακεδονία» υπάρχει φωτογραφία του συγγραφέα Brunwasser, που στέκεται μπροστά από «μπρούτζινο άγαλμα του Μεγάλου Αλεξάνδρου στην πόλη Πριλέπ». Το άγαλμα είναι σύγχρονης κατασκευής αλλά το ερώτημα είναι αν ο Αλέξανδρος θα μπορούσε να διαβάσει την επιγραφή που υπάρχει στη σλαβική γλώσσα κάτω από τα πόδια του! Με τη δεδομένη ιστορικά μεταγενέστερη ανάπτυξη της σλαβικής σε σχέση με την ελληνική γλώσσα, η απάντηση είναι προφανής.

«Ιστορικές ανοησίες» του Matthew Brunwasser

Παρά το ότι είναι καλοδεχούμενη η αναφορά του κ. Brunwasser σε αρχαιολογικά θέματα της Παιονίας, η εκ μέρους του υιοθέτηση και η προβολή σύγχρονων πολιτικών επιδιώξεων των κατοίκων της ως προς την χρήση της ονομασίας ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, δεν είναι μόνο **μη καλοδεχούμενη, αλλά αποτελεί παροχή**

κακών υπηρεσιών προς τους αναγνώστες του περιοδικού Archaeology οι οποίοι φαντάζομαι ότι ενδιαφέρονται για ιστορικές αλήθειες. Αλλά τότε, η απόφαση εκ μέρους του περιοδικού Archaeology - ενός εντύπου του Αρχαιολογικού Ινστιτούτου των ΗΠΑ - **για την διάδοση αυτής της ιστορικής ανοησίας** αποτελεί εγχείρημα σε βάρος της αξιοπιστίας του περιοδικού.

Μακεδονία ήταν μονάχα μία.

Ας λεχθεί ακόμη μία φορά: Η περιοχή της αρχαίας Παιονίας ήταν μέρος της Μακεδονικής Αυτοκρατορίας, όπως ήταν επίσης η Έφεσος, η Τύρος, η Παλαιστίνη, η Μέμφις, η Βαβυλώνα, τα Τάξιλα και δωδεκάδες ακόμη. Όλες αυτές είχαν γίνει «Μακεδονικές» για μία περίοδο, αλλά καμία από αυτές δεν ήταν ποτέ η Μακεδονία.

«Μακεδονία» σημαίνει ελληνική περιοχή.

Ας μου επιτραπεί να περατώσω αυτήν την επεξήγηση κάνοντας μία πρόταση για την επίλυση του ερωτήματος της σύγχρονης χρήσης της ονομασίας «Μακεδονία». Η Ελλάδα πρέπει να προσαρτήσει την Παιονία, όπως έκανε ο Φίλιππος Β΄ το 359 π.Χ. Αυτό θα φαινόταν αποδεκτό από τους σύγχρονους κατοίκους της εν λόγω περιοχής, δεδομένου ότι ισχυρίζονται πως είναι (η Παιονία) ελληνική, ενστερνιζόμενοι το όνομα της Μακεδονίας και του πλέον διάσημου τέκνου της. Τότε οι σύγχρονοι κάτοικοι αυτής της νέας ελληνικής περιοχής, θα μπορούσαν ν' ασχοληθούν να μάθουν να μιλούν και να γράφουν ελληνικά, ας ελπίσουμε τόσο καλά όσο τα ήξερε και ο Μέγας Αλέξανδρος.

*Ειλικρινώς,
Stephen G. Miller,
Επίτιμος Καθηγητής
του Παν/μίου Berkley
Καλιφόρνια, ΗΠΑ.*

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΤΕ ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΑ. ΟΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΜΙΛΑΝΕ.

Εδώ το κυβερνείο των Σφετεριστών της Μακεδονίας μας, ντυμένο με ...«παρελθόν», με ανδριάντες των Ελλήνων προγόνων μας. Δεν μοιάζει για μας σαν ένας εφιάλτης;

Παρατηρήστε. Αυτό είναι ένα τραπεζικό χαρτονόμισμα της «Δημοκρατίας της Μακεδονίας». Δείχνει της τον Λευκό Πύργο της Θεσσαλονίκης σαν ένα από τα Μνημεία των Σκοπίων! Το αντέχετε;

Να ο χάρτης που εκτύπωσαν τα Σκόπια το 1992. Δείχνει καθαρά από τότε την διεκδίκηση ότι η Μακεδονία εκτείνεται από εκεί μέχρι το όρος Όλυμπος προς νότον, συγχωνεύοντας έτσι τις περιοχές της αρχαίας Παιονίας και Μακεδονίας σε μία ενότητα. Δικαιολογείται αδράνεια από μέρους των Ελλήνων;

Κατασκηνωτικά Σεμινάρια Εκπαιδευτηρίων “Απ. Παύλος”

ΣΤΗ ΒΕΝΙΖΑ ΒΙΛΛΙΩΝ

- Ψυχαγωγία και άθληση • Περιπέτειες στη φύση
- Ευχάριστη επιμόρφωση • Νέες δυνατές φιλίες
- Πρωτόγνωρες πνευματικές εμπειρίες

ΠΕΡΙΟΔΟΙ:

2/7/09 - 15/7/09 (Αγόρια), 16/7/09 - 29/7/09 (Κορίτσια)

Στα Εκπαιδευτήρια (ΣΤΟΝ ΙΣΘΜΟ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΟΥ) «ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ»

(Γυμνάσιο - Λύκειο)

ΘΑ ΒΡΕΙΤΕ:

- ΥΨΗΛΗΣ ΣΤΑΘΜΗΣ ΜΟΡΦΩΣΗ
ΣΕ ΑΣΦΑΛΕΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΕΝΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
- ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ ΜΕ ΗΘΟΣ
ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:

Εκπαιδευτήρια “ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ”
Ισθμός Κορίνθου, Τ.Κ. 20100

τηλ.: 27410 - 29663 , Κιν: 6932 659820

fax: 27410 - 75727, e-mail: grammateia@apostolospavlos.gr